

**Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет**

УДК.930.1
ББК 63
І - 90

ІСТОРІЯ ОЧИМА МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

**Матеріали регіональної науково-практичної
конференції молодих вчених, аспірантів,
здобувачів, магістрантів**

Випуск III

Рівне – 2008

Історія очима молодих дослідників. Збірник наукових праць.
Випуск 3 / Редкол.: В.Шеретюк, Л.Галуха, П.Савчук, Р.Давидюк. –
Рівне: РДГУ, історико-соціологічний факультет, 2008. – 287 с.

Збірник містить результати наукових пошуків з актуальних
проблем української та світової історії, виголошені на регіональній
науковій конференції молодих вчених, аспірантів, здобувачів,
магістрантів 13 грудня 2006 року (Рівне, РДГУ, історико-соціологічний
факультет).

Редколегія:

Шеретюк В.М. – голова редколегії, кандидат історичних наук, доцент
Галуха Л.Ю. – заступник голови редколегії, кандидат історичних наук,
доцент

Савчук П.О. – кандидат історичних наук, професор
Давидюк Р.П. – кандидат історичних наук, доцент

Літературне редагування:

Бородинська Л.І. (розділи 1,3)

Кревська Г.А. (розділ 2)

Тимочко І.Б. (розділ 1)

Рецензенти:

Троян С.С. – доктор історичних наук, професор

Жилюк С.І. – доктор історичних наук, професор

Рекомендовано до друку Вченою Радою Рівненського державного
гуманітарного університету (протокол № 11, від 27.06.2008 р.)

© Історико-соціологічний факультет РДГУ
© Українське історичне товариство при
історико-соціологічному факультеті РДГУ

щоб організувати збір і поховання трупів загиблих червоноармійців, командирів і політпрацівників... Поховання вбитих у бою часто проводиться не в братських могилах, а в окопах, щілинах і бліндажах. Індивідуальні ж ... могили не реєструються, не позначаються на картах і необхідним чином не оформляються” [7; 6-7]. В 1942р. у діючій армії почали вводити спеціальні медальйони з двома вкладками, на яких вказувалися біографічні дані володаря та відомості про найближчого родича, його адреса; для командного та політичного складу – індивідуальні жетони з особистими номерами, що повинні були допомогти встановити особу вбитого, якщо при ньому не залишалось документів. Однак, по-перше, не всі солдати й офіцери були забезпечені медальйонами та жетонами, а, по-друге, в багатьох випадках вони виявлялися порожніми: бійці з причини психологічного порядку виймали записки.

Є підстави стверджувати, що й у госпіталях неповним був облік померлих, яких ховали не пізніше 48 год. після смерті (як тих, чий імена були встановлені, так і безіменних). Таким чином, значна частина воїнів, котрі померли у медичних установах, неминуче переходила до категорії тих, які пропали безвісти.

Заповнити прогалини могли б реєстраційні книги військових цвинтарів. Однак внаслідок байдужого ставлення військово-медичних інстанцій до воїнських могил написи з часом ставали нерозбірливими, багато поховань не бралось на облік взагалі. Крім того, незаперечним є той факт, що одразу ж по війні численні похоронні команди на всій території бойових дій, особливо у Польщі та Німеччині, робили масові „братські могили” радянських воїнів шляхом ліквідації індивідуальних поховань. Під час таких перепоховань відомі назавжди ставали невідомими, хоч були тоді ще всі підстави піти у небуття з власним ім'ям.

Зрештою, зрозуміло, що застаріла проблема людських втрат України ще потребує ґрунтового спеціального дослідження, але зрозуміло й те, що справжні втрати України в цілому у Другій світовій та Великій Вітчизняній війнах ніколи вже остаточно не будуть з'ясовані – практично неможливо встановити долю кожної людини, яку війна захопила 1 вересня 1939 р. (в західних областях) або 22 червня 1941 р. (по всій Україні) – надто багато часу минуло відтоді і надто товстий шар різних напластувань огортає цю проблему.

Джерела і література:

1. Академія медичних наук УРСР. Звіт комісії по розслідуванню втрат і санітарних наслідків війни. – К., 1946. – С. 18-19.
2. Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К.: Пошуково-видавниче агентство „Книга Пам'яті України”, 2000. – 944 с.

3. История Украинской ССР. – К., 1984. – Т. 8. – С. 442.
4. Довженко О. Україна в огні. – К., 1990. – С. 190-191.
5. Коваль М.В. Друга світова війна та історична пам'ять // Український історичний журнал. – 2000. – №3. – С. 3-21.
6. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) – К., 1999. – С. 18.
7. Конасов В. Терещук А. К вопросу о безвозвратных людских потерях СССР в период Великой Отечественной войны // Вестник Ленинград, ун-та. – 1989. – Вып.4. – № 27 – (Сер.6 „История КПСС”). – С. 6-7.
8. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні 1938-1945. – Київ-Париж-Нью-Йорк-Торонто. – 1992. – С. 454-627.
9. Кульчицький С. Ніхто не забутий? (До проблеми кількості жертв останньої світової війни) // Історія в школах України. – К., 2004. – № 9/10. – С. 45-47.
10. Литвин В.М. Україна в Другій світовій війні (1939-1945) – К.: Видавничий дім „Лі-Терра”, 2004. – 464 с.
11. Муковський І.Т., Лисенко О.Є. Звитяга і жертвність. Українці на фронтах Другої світової війни. Книга пам'яті України. – К., 1997. – С. 547.
12. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусев, В.М.Литвин та ін. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Вища шк., 2002. – 719 с.
13. Паламарчук М. Економічна географія Української РСР. – К., 1975. – С. 80.
14. Україна в полум'ї війни. 1941-1945 / П.П.Панченко, О.І.Уткін, В.І.Горелов та ін. – К.: Україна, 2005. – 560 с.
15. Українська РСР у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941-1945 рр. В 3 т. – Т. 3. Радянська Україна в завершальний період Великої Вітчизняної війни (1944-1945 рр.) – К.: Видавництво політичної літератури України, 1965. – С. 148-150.

Федюкевич О.В.,
магістрантка
історико-соціологічного
факультету РДГУ
Науковий керівник:
проф. Гон М.М.

ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ДЕРЖАВИ: ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРАВЛЯЧИХ СИЛ

Будь-яка влада, включно з тією, що встановлювалася шляхом збройного захоплення дефіцитних ресурсів, потребує своєї легітимізації. Адже формування масової свідомості великої групи людей залежить саме від цього визначального фактора.

Головним критерієм поділу тоталітарних режимів виступає характер ідеології. Для правого його варіанту характерне функціонування політичної влади, запрограмованої доктринами національного соціалізму, пієтету держави, для лівого – доктринами

пролетарського соціалізму. Різняться ідеологія обох субтипів тим, що праві відводять роль у встановленні „справедливого суспільного ладу” конкретній нації або расі, а лівототалітарні свої сподівання пов’язують з пролетаріатом.

Здавалося б, найсуттєвіші відмінності між правим та лівим різновидом тоталітаризму повинні міститися у сфері міжетнічних відносин. Але, незважаючи на розбіжності в критеріях визначення „хороших” і „поганих” спільнот, комуністи здійснювали репресії за етнічним критерієм не менш масштабно та в не менш варварський спосіб, аніж фашисти [6, с. 20].

Абсолютизація репресивних методів керівництва суспільством є атрибутом внутрішньої політики тоталітаризму. Тоталітарна держава – це поліцейська держава, яка встановила повний контроль за поведінкою громадян у всіх сферах суспільного життя. Поліція (у розумінні цього терміна як сукупності репресивних органів та установ) є основним інструментом тоталітарного управління. Тоталітарний режим не допускає інакомислячих. Для їхнього виправлення існують концтабори, які є однією з найсуттєвіших ознак тоталітаризму.

Незважаючи на вкрай етатистський характер, організаційним ядром тоталітарних систем виступає не сама держава, а політична партія. Захопивши владу, партія стає державною, а держава партійною. За соціальною сутністю це – партія державної бюрократії. Саме політична бюрократія становить її кістяк, або, за висловом Дж.Оруела, „внутрішню партію”, тоді як для масової підтримки режиму існує ще й „зовнішня партія”, члени якої складаються з пересічних громадян і є „трохи більш рівними, ніж інші”. Тоталітарні режими руйнують будь-які форми громадянської самоорганізації (підприємницькі асоціації, профспілки, місцеве самоврядування) і замість них створюють масові організації, що, не маючи самостійного характеру, охоплюють все населення й контролюють поведінку різних соціальних груп [6, с. 22-24].

Однією з найголовніших рис тоталітаризму, як уже згадувалось вище, є наявність партії, що уособлює в собі абсолютне, монопольне право на вищу державну, політичну (виконавчу і законодавчу), судову владу; здійснення політики в галузі ідеології (культури, науки, освіти, виховання); контроль та спрямування діяльності преси; формування кадрової політики у будь-якій сфері діяльності, уособлення вищої волі народу. У цьому відношенні зразком трансформації політичної партії у своєрідний високодисциплінований загін професійних активістів (функціонерів) була більшовицька партія. Саме у більшовиків переймали досвід утворення і формування своїх квазі-військових

суворо централізованих і безальтернативно дисциплінованих партій італійські фашисти й німецькі націонал-соціалісти [1, с. 342].

Зусиллями Сталіна більшовицька партія була перетворена на „орден мечоносців” зі своїми „генералами, офіцерами та унтер-офіцерами”. При цьому, якщо єзуїтський чи будь-який інший релігійний військовий орден визнавав над собою владу Папи і Бога, то така партія возвеличувала себе і своїх вождів до рівня божества. Є усі підстави стверджувати, що захоплення влади Муссоліні, Сталінім і Гітлером неможливо розмежувати від переходу абсолютної влади до адміністративно-поліцейського апарату партії, що у такий спосіб утверджував свою зверхність і над самою партією, і над державою, і над усім суспільством.

Характерною рисою партій „нового типу”, а саме такими й вважали себе більшовицька, нацистська і фашистська партії, є зневага до загальнолюдських цінностей, принципів моралі. Морально усе, що прислуговується „справі партії”. Найвищим уособленням моралі і віри є вождь, фюрер, дуче, каудильйо. Звідси – один лише крок до створення культу партії, який сама вона й творить. Фактично у період правління Муссоліні, Гітлера, Сталіна і його наступників партію було поставлено навіть над державою і над самою ідеєю. Заглянемо дещо наперед: помірковані спроби Хрущова викрити злочинну суть „культу особи Сталіна” зовсім не торкнулися його першоджерела – культу партії. Тому невдовзі партія (в особі політбюро) звинуватила й самого Хрущова в суб’єктивізмі й волюнтаризмі – тобто в тому ж „культурі особи”. Партія не може помилятися, партія – це „колективний розум”. Але у подальшому цей „розум” деградував до охлократичної карної диктатури політбюро брежнєвсько-черненкоївської доби, що остаточно дискредитувала не лише ідею соціалізму і його практику, а й саму партію і утворену нею державно-монополістичну систему [5, с. 110]. Але для цього партії слід було пройти складний шлях трансформації.

Для усіх тоталітарних режимів характерна ще одна спільна риса – переродження самої партії в умовах монопартійної системи у державно-бюрократичну структуру, збудовану за тотожним принципом – зверху. Абсолютна зневага до „мас”, тобто рядових членів, винищення такого явища як внутрішньопартійна демократія, її злиття з державним апаратом, нарешті, отождолення партії з особою вождя. „Вождь – це партія і партія – це вождь”, – наголошував Гітлер. Згадаймо Маяковського: „Партия и Ленин – близнецы-братья... Мы говорим – партия, подразумеваем – Ленин, мы говорим – Ленин, подразумеваем – партия”. Гітлер неодноразово підкреслював, що нацистська партія – це „політична совість і політична

воля народу”. А у партквитку КПРС було записано: „партія – розум, честь і совість...епохи” [6, с. 25].

Так само, як Ленін, Сталін і Гітлер, Муссоліні, їхні ідеологічні послідовники безперервно підкреслювали величезні заслуги партії й, зрозуміло, її вождів, перед народом, їхню турботу про нього, наголошували на єдності партії й народу, її всеосяжній керівній ролі. Муссоліні, скажімо, більше наголошував на ролі вождя, тобто самого себе, Гітлер ставив себе поряд з партією, Сталін обов’язково прилаштовував сюди – між собою і партією – ще й образ Леніна, оскільки засновником партії вважався він, а не Сталін. Сам же він про себе казав, що „Сталін – це Ленін сьогодні” [3, с. 56].

Кожен з диктаторів прирівнював „свою” партію до воєнізованого загону. Муссоліні називав фашистську партію монолітом, військом, „створеним із солдатів”. Гітлер навіть впровадив для партійних чиновників усіх рангів воєнізовану форму зі спеціальними відзнаками, а Сталін, як уже йшлося, назвав ВКП(б) „орденом мечоносців” зі своїми генералами, офіцерами, унтер-офіцерами і рядовими, поставивши їх усіх над законами самої тоталітарної держави. Але водночас ці партійні „гвинтики” були безправними перед самим вождем і його репресивним апаратом, нерідко ставали жертвами самого режиму. Партійні функціонери усіх трьох режимів повністю утримувались за рахунок державної казни.

Відзначимо, що на початку цих рухів, тобто до приходу до влади, більшовицька, фашистська, нацистська партії були своєрідними, досить нечисленними групами, що об’єднували, до певної міри, досить яскравих особистостей. Так, „ленінську гвардію” уособлювали такі визначні її діячі, як Троцький, Бухарін, Каменев, Зінов’єв, Риков, Дзержинський...

Разом з Гітлером нацистську партію створювали брати Штрассери, Ернест Рем, сталевий король Тіссен, Альфред Розенберг, Йозеф Геббельс. Фашистські сквадри очолювали „квадріуми” Бальбо, Де Боно, Б’янкі.

Так, ці всі люди, можна сказати, привели свого лідера до керма влади, але потім виявились йому непотрібними. Так буває майже завжди, адже існує такий закон влади: група ініціативних людей, з якими приходять до влади поступово змінюється на інше угруповання – мовчазних виконавців, які є інструментом реалізації волі вождя.

У кожному тоталітарному режимі партія бере на себе функції розподільника посадових структур. За будь-якої нацистської, фашистської чи більшовицької тоталітарної влади створюються такі умови, що для отримання більш-менш керівної посади в державному

апараті необхідна лише одна умова – обов’язкова належність до партії. До неї вступають усі, хто прагне якимось чином забезпечити собі пристойний достаток. Таку особливість потворного перетворення монопартійної правлячої структури ще у 1920 р. помітив Ленін, але його спроби реформувати систему призвели лише до посилення ролі партійно-бюрократичної машини.

Характеризуючи гітлерівську партійно-бюрократичну структуру, І.Раушнінг писав, що захоплення синекури відбувалось скрізь, де тільки була можливість. „Зривайте ружі, поки вони не відцвіли”, – проголошував гітлерівський сатрап доктор Лей. А Муссоліні, утворивши корпоративну систему, довів засилля партапарату до найвищої форми. Так само діяв і Сталін. Навіть після розвалу СРСР та заборони КПРС партапарат устиг захопити більшість синекурних місць за умови поміркованого реформування монопартійної структури влади. Фашизм, нацизм і більшовизм найчіткіше продемонстрували світові довершену систему „партійної держави”, олігархічної партійної диктатури, підпертої політичною поліцією (службою безпеки), що надавало особливої монолітності режиму [6, с. 26].

Муссоліні серед інших „виключно фашистських законів” навіть прийняв спеціальний акт „про бюрократію”, яким законодавчо закріплювалось захоплення державних посад лише членами фашистської партії [4, с. 36]. Ще однією спільною рисою трьох партійних режимів була жорстка вертикалізація влади. Замість демократично обраних органів самоуправління Муссоліні ввів інститут „подеста”, яких присилали з центру. Префекти управляли провінціями від імені уряду, але поряд з ними призначалися партійні секретарі („федерале”), які мали паралельні незалежні від префектів повноваження. Гітлер і Сталін пішли ще далі. Виборні органи, що в монопартійній державі вже, м’яко кажучи, самі по собі не були уособленням демократії, повністю підпорядковувалися партійним „призначенцям”. У Німеччині це були гауляйтери, або „ляйтери” інших рівнів, а в СРСР – секретарі районних, обласних та інших партійних комітетів, що володіли реальними владними повноваженнями, наданими їм вищими партійними органами.

При цьому зберігалася ілюзія парламентської системи, псевдodemократичних виборів представницьких органів.

У Італії, нацистській Німеччині й більшовицькій Росії кандидатів у депутати до парламенту висували безликі „масові організації”, „трудові колективи”, ради старійшин і подібні їм контрольовані партійними функціонерами утворення. При цьому списки кандидатів заздалегідь укладалися й затверджувалися у відповідних вищих парторганах, колективні ж збори могли лише формально схвалювати їх

відкритим голосуванням. Особливим списком за таких умов ішли найвищі партійні ієрархи.

За такої системи у тоталітарних парламентах та інших „виборних” представницьких органах засідали керівні партійні функціонери, представники адміністративно-виконавчої й господарської номенклатури. Ці профановані парламенти починали і завершували свої засідання величальними оваціями на адресу вождів. Історія не зафіксувала жодного випадку, коли б такі „законодавчі інститути” не схвалили внесені вищими партійними органами законопроекти чи піддали їх критиці. Роль парламентів у тоталітарних країнах зводилася виключно до формального чинника, що використовувався як своєрідний „камуфляж” безальтернативної влади партійно-олігархічної диктатури на чолі з вождем.

За словами Черчілля, фашизм був тінню, або, скоріше, потворною дитиною комунізму. А відомий професор-соціолог Л.Стурце слідом за Боркенау підкреслював, що по суті між Росією і Італією є лише та різниця, що „більшовизм є лівим фашизмом, тоді як фашизм є правим більшовизмом”. В одному зі своїх листів до В.Молотова вчений зі світовим ім'ям, за два роки до своєї смерті (1934 р.), не побоявся написати: „Ви розсіваєте культурним світом не революцію, а з величезним успіхом фашизм. До вашої революції фашизму не існувало” [7, с. 18-20].

Отже, партійно-політична система держави від самого початку її легітимізації та створення заклала ті засади, ті психологічні механізми, що формують у людей ту масову свідомість, яка не вміє, а пізніше вже й не може, протистояти тоталітаризму у всіх його проявах і призвела до загальновідомих, горезвісних наслідків.

Джерела і література:

1. Верт Н. История Советского государства. 1900-1991. – М., 1999. – 468 с.
2. Коммунизм и национал-социализм: сравнительный анализ // Политическая наука. – М. 2000. – № 4. – С. 7-17.
3. Марущак М.Й. Історія дипломатії ХХ ст. Курс лекцій. – Львів: „Бескид Біт”, 2003. – 304 с.
4. Моринець Н.В. Образ „іншого” – від первинного нарцисизму до аргументу ідеологічної риторики // Наукові записки: теорія та історія культури. – К.: 2002. – Т. 20-21. – С. 10-16.
5. Мурашко Г.П. К дискуссии о типах тоталитаризма // Вопросы истории. – 2001. – № 8. – С. 107-113.
6. Трубайчук А., Розумюк В. Що таке тоталітаризм? // Пам'ять століть. – 1999. – № 6. – С. 16-29.
7. Холод В. Тоталітаризм – демагогія ідеології // Персонал. – 2006. – № 8. – С. 17-21.

УДК:327 (5+73)

Козлюк Р.В.,
магістр історико-
соціологічного
факультету РДГУ
Науковий керівник:
доц. Северова О.В.

СЕРЕДНЯ АЗІЯ І КАВКАЗ: МІЖ РОСІЄЮ І США

На даний час це є дуже актуальним. Чого варті лише відносини між Росією та проамериканською Грузією. Про їхні суперечки говорить весь світ. На нашу думку, боротьба між Росією та США за вплив на політику держав Кавказу і Середньої Азії буде продовжуватися і в наступні роки, а може й десятиліття.

Район Кавказу і Середньої Азії охоплює 8 держав: Грузію, Вірменію, Азербайджан, Казахстан, Киргизстан, Узбекистан, Таджикистан, Туркменістан.

До розпаду Радянського Союзу імперське панування Кремля в Середній Азії і на Кавказі не ставилося під сумнів. Проте після 1991 р. відбулися істотні зміни. Виникли вісім незалежних і слабких держав у регіоні. Це створило всі передумови для гострого геополітичного суперництва між регіональними і глобальними великими силами. Претензії на вплив на колишні радянські республіки в Середній Азії і на Кавказі мають Туреччина і Іран, але основними претендентами для переваги в регіоні є Росія і США [2; 43].

Основні цілі Росії в цьому регіоні – повернути колишні радянські республіки в російський геополітичний простір, законсервувати їх минулу роль „сировинного придатка” і залишити в своїх руках охорону їх зовнішніх меж, ослабити вторгнення іноземного (не російського) капіталу в економіку регіону і вплив на них інших держав світу, особливо ісламських [7; 32].

Для зовнішньої політики Російської Федерації в сучасній геополітичній ситуації Середня Азія і Кавказ мають величезне значення, особливо якщо йдеться про формування ефективної системи регіональної безпеки. Безпека південних меж Росії безпосередньо залежить від розвитку подій в регіоні; велике значення при цьому мають традиційні економічні і гуманітарні зв'язки між Росією і державами цього регіону. Збереження впливу Росії на пострадянському просторі, у тому числі і в Середній Азії та Кавказі, є частиною зусиль, спрямованих на підтримку і зміцнення позицій Росії в світі.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ	3
Мирончук М. ЗАХІДНИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО.....	3
Прокопчук С. БЕРЕСТЕЦЬКА БИТВА 1651 р. У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЛІТОПИСІ XVII-XVIII ст.....	8
Парфенюк В. ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА У МІФАХ ТА ФАКТАХ.....	14
Мельник І. СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО БОРОТЬБА ЗА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	22
Копищик А. ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН: СУЧАСНА ВІТЧИЗНЯНА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ.....	28
Кукурудза А.Р. ІДЕЙНО-НАЦІОНАЛЬНА СУТНІСТЬ АВТОКЕФАЛІЇ УАПЦ.....	32
Рачок В. УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НА ВОЛИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	39
Фалат О. ПОЛІТИКА ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ВОЛИНІ У 30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ.....	47
Самсонюк Т.М. ДІЯЛЬНІСТЬ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 1939-1941 РР.: РАДЯНСЬКА ТА ПОСТРАДЯНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ.....	53
Кратюк І.Б. „ДОПОМІЖНА УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦІЯ” ЯК СУБ’ЄКТ ГОЛОКОСТУ.....	63
Михальчук Р. ЖОВТЕНЬ 1942-ГО: ТРАГЕДІЯ МІЗОЦЬКИХ ЄВРЕЇВ.....	68
Писцьо В. СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ОСТАРБАЙТЕРІВ У РОКИ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	78
Карпуніна Т.О. ХОЛМСЬКО-ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ, ЇЇ ПЕРЕДУМОВИ, ПЕРЕБІГ, НАСЛІДКИ.....	85

Вертелецька Н.В. ОСОБЛИВОСТІ „РАДЯНІЗАЦІЇ” НА РІВНЕНЩИНІ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	91
Бондарчук-Саввон Н.С. МІСТО ІЗЯСЛАВ У ЕТНОНІМАХ ТА ТОПОНІМАХ.....	96
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ	103
Калитюк О.О. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ХЕТТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	103
Петлюк І.В. БОСНІЙСЬКІ СЛОВ’ЯНИ-МУСУЛЬМАНИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ (XV – поч. ХХ ст.).....	109
Давидчук С.Ю. ІНКОРПОРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ В РОСІЙСЬКЕ ДВОРЯНСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ У XVIII ст.....	117
Кедрук О.П. „ОСВІЧЕНИЙ АБСОЛЮТИЗМ”: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	124
Шмид О.П. ЧЕСЬКА АГРАРНА КОЛОНІЗАЦІЯ ВОЛИНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.....	129
Івчик Н.С. ТЕНДЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ ЩОДО НІМЦІВ ВОЛИНІ У XIX ст.....	136
Нагорнюк О.М. ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД РОСІЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНІ В 1920-х -1930 рр.	145
Долганов П.С. МІЩАНСЬКЕ БРАТСТВО – АРТИКУЛЯТОР ІДЕЇ ЗМІН СОЦІАЛЬНИХ РОЛЕЙ СУБ’ЄКТІВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИКУМУ.....	150
Бунечко С.М. НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ КРЕДИТУВАННЯ ТОРГОВЦІВ У ПОЛЬЩІ (1930-ті РОКИ).....	156
Сухий П.В. КОЗАЧІ ФОРМУВАННЯ У ВЕРМАХТІ ТА СС.....	163
Галуза В.П. УКРАЇНСЬКА „ЦІНА” ПЕРЕМОГИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНАХ – ТАЄМНИЦЯ ЗА СІМОМА ЗАМКАМИ?	171
Федюкевич О.В. ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ДЕРЖАВИ: ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРАВЛЯЧИХ СИЛ.....	178

Козлюк Р.В. СЕРЕДНЯ АЗІЯ І КАВКАЗ: МІЖ РОСІЄЮ І США	184
Іванченко О.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТА СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНОЮ	188
Коломис Р.В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ	193
Желізняк В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН: ВИТОКИ І СТАНОВЛЕННЯ	203
ДУХОВНО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ	206
Ісічук Т.С. ХРИСТІЯНСЬКИЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ	206
Бородинська Л.І. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТІЯН В УМОВАХ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ	212
Сфимець А.К. НА ДДНІПРЯНСЬКІ ЕМІГРАНТИ У КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНИ (1921-1939)	217
Пивоварчук Н.М. МІЖВОЄННА ПРАГА – РОСІЙСЬКИЙ ОКСФОРД	222
Олексій Заворотній БЕРЕСТЕЦЬКА СІЧА. ДРАМА	226
ЗМІСТ	285

Наукове видання

Історія очима молодих дослідників

*Збірник матеріалів регіональної наукової конференції
молодих вчених, аспірантів, здобувачів, магістрантів*

Випуск 3

Відповідальні за випуск: **Шеретюк В.М.** – кандидат історичних наук,
доцент, декан історико-соціологічного
факультету РДГУ

Галуха Л.Ю. – кандидат історичних наук,
доцент, заступник декана історико-
соціологічного факультету РДГУ

Комп'ютерна верстка: *Бородинська Л.І., Самсонюк В.Б., Третяк О.Ю.*
Комп'ютерний макет: *Третяк О.Ю.*

Позиція редколегії може не збігатися з думками авторів
Відповідальність за наукову точність і грамотність матеріалів несуть
автори та їх наукові керівники

Підписано до друку 15.07.2008 р. Формат 60х84 1/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Друк ізографічний. Умовин. друк. арк. 15,2.
Наклад 100 прим. Зам. №55/1.

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний
університет, вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету